

GRETHE PONTOPPIDAN

Arkitekt MAA og indehaver af Arkitekturet

Vestbadet på grænsen mellem Rødovre og Brøndby Kommune.
Foto: Thorben Schmidt, Wohlert Arkitekter

Bedst: Fredningen af Vestbadet

Fredninger går stadigvæk lidt ubemærket hen, så som det bedste i 2017 vil jeg fremhæve én enkelt fredningssag. Vestbadet er et af Danmarks mange friluftsbade fra 1950-60'erne. Det er tegnet af Rødovres daværende stadsarkitekt, B.T. Lorentzen, og C.Th. Sørensen. Det er et elegant anlæg med svømmebassin, solgryder, legeplads og kiosk. Det er velfærdssamfundet i en nøddeskal og blev foreslået fredet i 2014.

Det er dog tvivlsomt, om fredningen ville være blevet til noget, hvis ikke Rødovre havde haft en stadsarkitekt med ambitioner for kommunens arkitektoniske kvalitet. Kommunalbestyrelserne var umiddelbart indstillet på at nedlægge badet og spare udgifterne til et nyt vandrensningsanlæg. Det ville have været nemt at argumentere imod fredningen, men i stedet tog forvaltningen handsken op og fik kommunerne til at investere i en professionel fondsansøgning til restaurering. I august 2017 blev friluftsbadet fredet.

Rødovre og Brøndby Kommune har med Vestbadet bevaret lidt af forstadens særlige karakter, og fredningen peger på, at vi er ved at opdage den kulturarv, der ligger i vores nære historie og hverdagslandskabet. Der er samtidig sund fornuft i at genanvende de ressourcer, både de rent fysiske (den dyre beton, det gedigne design) og den værdi, der ligger i at oparbejde en historie over tid. Hvis vi skal omstille byggeriet til en mere bæredygtig proces, skal vi få øjnene op for de værdier, der ligger i 1950-60'ernes store bygningsmasse og turde investere i at genbruge og bevare fremfor at starte forfra hver gang.

Værst: Manglende politisk bevågenhed

Lovgivning skal naturligvis løbende moderniseres. Alligevel er manglende politisk bevågenhed omkring bygningsbevaring det værste i 2017, der umiddelbart falder mig ind.

Vikingskibshallen har trukket store overskrifter i medierne i 2017. Det har ikke bare haft konsekvenser for bygningen, men også for fredningsloven. I Danmark er der tradition for, at kulturministeren rådgiver sig med Det Særlige Bygningssyn om fredninger og affredninger, men med det nye lovforslag får kulturministeren større magt til egenrådigt af affrede. Og de bevaringsværdige bygninger og kulturmiljøer fik et skud for boven, da Folketinget vedtog beskæringer af byfornyelsesmidlerne. Realdanias kulturøkonomiske rapporter peger ellers på, at jo bedre vi passer på bevaringsværdier, jo mere stiger huspriser og livskvalitet.

Bygningsarv skal løftes i et samfundsperspektiv. Fredning og bevaring bør ikke opfattes som udgifter og restriktioner, men som en investering. Der er sund fornuft i at støtte bygningsvedligehold. Det skaber social sammenhængskraft, bæredygtighed og livskvalitet.

Bevaringshensyn skal udvides. Vi kan jo f.eks. skele til svensk bygge Lovgivning. Den indbefatter både "varsamhetskraft", "förvanskningförbud" og "hänsynskrav" til eksisterende bygninger, og så siger den helt grundlæggende at: "Ved planlægning, både i spørgsmål om byggetilladelse og ved bygninger, hvor dette ikke er påkrævet, skal bebyggelse og bygningsværker udformes og placeres det pågældende sted på en måde, som harmonerer med by- og landskabsbilledet, de tilstedeværende natur- og kulturværdier og ønsket om en god helhedsvirkning..." (Kilde: Plan- og bygglag (2010:900), 2 kap. 6, §6a, stk. 1).